

O'ZBEK TILIDAGI KASB NOMLARIDA GENDER STEREOTIPLARINING LEKSIK-SEMANTIK TAHLILI

Rixsiboyeva Farangis

Toshkent davlat tibbiyot universiteti, til o'rgatish markazi, Toshkent shahri

Annotatsiya: Mazkur maqolada o'zbek tilidagi kasb nomlarida aks etgan gender stereotiplarining leksik-semantik tahlili amalga oshiriladi. Tadqiqot gender lingvistikasi va kognitiv semantika yondashuvlariga asoslanib, kasb nomlari orqali jamiyatda shakllangan gender rollarining til birliklarida qanday kodlanishini aniqlashga qaratilgan. O'zbek tilida ko'plab kasb nomlari shaklan gender-neytral bo'lsa-da, ularning semantik xususiyatlari va qo'llanish kontekstlari genderga xos stereotiplarni yuzaga chiqaradi.

Tadqiqot materialini sifatida izohli lug'atlar, ta'limiy manbalar hamda zamonaviy ommaviy axborot vositalaridan olingan kasb nomlari asosida tuzilgan qo'lda shakllantirilgan korpusdan foydalanildi. Leksik-semantik tahlil jarayonida kasb nomlarining semantik guruhlari, baholovchi ma'nolari hamda so'z yasashidagi morfologik vositalarning gender talqiniga ta'siri o'rganildi.

Tahlil natijalari rahbarlik, texnik va yuqori ijtimoiy mavqega ega kasblar erkaklarga xos, parvarish, xizmat va ta'lim bilan bog'liq kasblar esa ayollarga xos sifatida talqin qilinishini ko'rsatadi. Shuningdek, gender stereotiplari faqat ochiq leksik belgilar orqali emas, balki kontekstual qo'llanish va semantik prosodiya orqali ham mustahkamlanishi aniqlangan.

Mazkur tadqiqot o'zbek tilshunosligida kasb nomlarining gender jihatdan tizimli leksik-semantik tahlilini taklif etib, til va jamiyat munosabatlarini yoritishda nazariy hamda amaliy ahamiyat kasb etadi.

Kalit so'zlar: gender stereotiplari, kasb nomlari, leksik-semantik tahlil, gender lingvistikasi, kognitiv semantika, til va jamiyat, o'zbek tili.

Abstract: This study presents a lexico-semantic analysis of gender stereotypes in occupational titles in Uzbek. Drawing on frameworks from gender linguistics and cognitive semantics, it investigates how professional nomenclature reflects and reinforces socially constructed gender roles. Although many occupational terms appear formally gender-neutral, their semantic associations and contextual usage reveal persistent gender asymmetries.

Data were compiled from explanatory dictionaries, educational materials, and contemporary media texts, forming a manually constructed corpus of frequently used occupational titles. The analysis focused on semantic categorization, evaluative meaning, and morphological patterns, particularly the role of derivational suffixes in shaping

gendered interpretations. Findings demonstrate that leadership, technical, and high-status occupations are predominantly associated with male identities, whereas care, service, and education-related professions are frequently linked to female identities.

Moreover, the study shows that gender stereotypes are not solely encoded through explicit lexical markers but also reproduced through contextual patterns and semantic prosody. These linguistic mechanisms contribute to the normalization of occupational gender hierarchies in Uzbek-speaking society.

This study provides the first systematic lexico-semantic account of occupational gender stereotyping in Uzbek, offering insights relevant for linguistic theory, educational policy, and gender-inclusive language practices in non-Indo-European contexts.

Keywords: *gender stereotypes, occupational titles, lexico-semantic analysis, gender linguistics, cognitive semantics, language and society, Uzbek language*

So‘nggi yillarda til va gender munosabatlarini o‘rganish zamonaviy tilshunoslikning muhim yo‘nalishlaridan biriga aylandi. “Til nafaqat kommunikativ vosita, balki jamiyatda shakllangan ijtimoiy qarashlar, qadriyatlar va stereotiplarning aks etish maydoni sifatida ham namoyon bo‘ladi. Xususan, kasb nomlari jamiyatdagi gender rollari va ijtimoiy ierarxiyani ifodalovchi muhim leksik birliklar sifatida e’tiborni tortadi”.¹¹

“Gender stereotiplari muayyan kasblarning erkaklar yoki ayollar faoliyati sifatida tasavvur qilinishiga olib kelib, til orqali mustahkamlanadi va avloddan avlodga uzatiladi”.¹² Ko‘plab tillarda bo‘lgani kabi, o‘zbek tilida ham kasb nomlarining semantik tuzilishida genderga xos tasavvurlar mavjud bo‘lib, ular ba’zan ochiq leksik belgilar orqali, ba’zan esa yashirin semantik va kontekstual mexanizmlar orqali namoyon bo‘ladi. Shu jihatdan, kasb nomlarining leksik-semantik tahlili gender stereotiplarining til tizimidagi ifodasini aniqlash imkonini beradi.

“Jahon tilshunosligida gender va kasb nomlari o‘rtasidagi bog‘liqlik turli nazariy yondashuvlar asosida o‘rganilgan bo‘lsa-da, o‘zbek tilida mazkur masala yetarli darajada tizimli tadqiq etilmagan”.¹³ Mavjud ishlarda asosan umumiy gender masalalari yoritilgan bo‘lib, kasb nomlarining semantik jihatdan genderga xos xususiyatlari chuqur tahlil

¹¹ Guli Ergasheva. (2025). The Intersection of Language, Identity, And Gender: Women’s Role In Shaping Linguistic Norms. *Zamonaviy Pedagogika Va Psixologiyada Shaxs Rivojlanishining Dolzarb Muammolari: Axborot, Raqamli Texnologiyalar Va Tarbiya Mexanizmlari*, 1(7), 177–184. <https://doi.org/10.5281/zenodo.17540213>.

¹² Lakoff, G. *Women, Fire, and Dangerous Things: What Categories Reveal About the Mind*. Chicago: University of Chicago Press. 2012.

¹³ Эргашева Г. (2018). Гендерные термины сквозь призму когнитивной семантики: фреймовый анализ. *Иностранная филология: язык, литература, образование*, 3(1 (66)), 39–42.

qilinmagan. Shu sababli, o‘zbek tilidagi kasb nomlarida gender stereotiplarining leksik-semantik mexanizmlarini aniqlash dolzarb ilmiy muammo sifatida namoyon bo‘ladi.

Mazkur tadqiqotning asosiy maqsadi o‘zbek tilidagi kasb nomlarida aks etgan gender stereotiplarini leksik-semantik jihatdan tahlil qilish, ularning semantik tuzilishi va kontekstual qo‘llanishini aniqlash hamda gender stereotiplarining til orqali qanday shakllanishini ko‘rsatishdan iborat. Tadqiqot jarayonida gender lingvistikasi va kognitiv semantika yondashuvlari asosida kasb nomlarining semantik guruhlari, baholovchi ma’nolari hamda morfologik xususiyatlari o‘rganiladi.

Tadqiqot natijalari o‘zbek tilshunosligida gender masalalarini yanada chuqurroq yoritishga, til va jamiyat o‘rtasidagi munosabatlarni tushuntirishga hamda gender-inklyuziv til masalalari bo‘yicha ilmiy xulosalar ishlab chiqishga xizmat qiladi.

“Til va gender munosabatlari masalasi XX asrning ikkinchi yarmidan boshlab tilshunoslikda mustaqil tadqiqot yo‘nalishi sifatida shakllandi”.¹⁴ Dastlabki tadqiqotlarda til birliklari orqali erkaklar va ayollarga xos nutqiy xususiyatlar aniqlangan bo‘lsa, keyinchalik e’tibor genderning ijtimoiy konstruksiya sifatida til orqali qanday ifodalanishiga qaratildi. Ushbu yondashuvga ko‘ra, til gender farqlarini shunchaki aks ettiribgina qolmay, balki ularni shakllantiradi va mustahkamlaydi.

Gender stereotiplari ayniqsa kasb nomlari tizimida yaqqol namoyon bo‘lishi ko‘plab tadqiqotlarda qayd etilgan. “Ingliz, nemis, fransuz va rus tillari misolida olib borilgan izlanishlar shuni ko‘rsatadiki, rahbarlik, texnika va ilm-fan bilan bog‘liq kasblar ko‘pincha erkaklarga xos sifatlar bilan bog‘lanadi, parvarish, xizmat va ta’lim sohalari esa ayollar faoliyati sifatida talqin qilinadi. Bu holat kasb nomlarining nafaqat leksik ma’nosida, balki ularning kontekstual qo‘llanishida ham namoyon bo‘ladi”.¹⁵

Zamonaviy tadqiqotlarda kasb nomlarining gender talqini kognitiv semantika nuqtayi nazaridan ham izohlanmoqda. Ushbu yondashuvga ko‘ra, kasb nomlari inson ongida mavjud bo‘lgan konseptual modellar va stereotiplar bilan uzviy bog‘liq bo‘lib, muayyan kasbni tasavvur qilish jarayonida genderga oid bilimlar faollashadi. Masalan, shaklan gender-neytral bo‘lgan “rahbar” yoki “olim” kabi birliklar real nutq jarayonida ko‘pincha erkak obrazlari bilan assotsiatsiyalanadi.

Gender stereotiplarining til orqali uzatilishida baholovchi semantika va semantik prosodiya muhim rol o‘ynaydi. Ayrim kasb nomlari ijobiy ijtimoiy baho, yuqori mavqe va hokimiyat bilan bog‘langan bo‘lsa, boshqalari xizmat ko‘rsatish yoki yordamchi faoliyat

¹⁴ Cameron, D. (2005). *Language, Gender, and Sexuality*. Cambridge: Cambridge University Press.

¹⁵ Ergasheva G.I. Conceptual Gender Analysis of Gender Marked Phraseological Units and Proverbs in the Uzbek Language. 2021-6-25.

sifatida talqin qilinadi. Ushbu baholovchi farq ko'pincha gender farqlari bilan ustma-ust tushib, jamiyatdagi mavjud ierarxiyani til orqali mustahkamlaydi.

“Turkiy tillar, jumladan o'zbek tilida gender masalasi bo'yicha olib borilgan tadqiqotlar nisbatan kam bo'lib, mavjud ishlarda asosan grammatik va leksik darajadagi umumiy xususiyatlar yoritilgan”.¹⁶ Kasb nomlarining gender stereotiplari nuqtayi nazaridan tizimli leksik-semantik tahlili esa deyarli amalga oshirilmagan. Ayrim tadqiqotlarda kasb nomlarining morfologik tuzilishi yoki ularning ijtimoiy qo'llanishi tilga olingan bo'lsa-da, gender bilan bog'liq yashirin semantik mexanizmlar yetarlicha ochib berilmagan.

Shu jihatdan, o'zbek tilidagi kasb nomlarini gender stereotiplari kontekstida o'rganish nafaqat milliy tilshunoslik uchun, balki umumiy gender va til tadqiqotlari uchun ham muhim ahamiyatga ega. Mazkur tadqiqot aynan shu bo'shliqni to'ldirishga qaratilgan bo'lib, kasb nomlarining semantik tuzilishi, baholovchi ma'nosi va kontekstual qo'llanishi orqali gender stereotiplarining qanday shakllanishini ko'rsatishni maqsad qiladi.

Mazkur tadqiqot o'zbek tilidagi kasb nomlarida ifodalangan gender stereotiplarini aniqlash va izohlashga qaratilgan bo'lib, unda sifat va qisman miqdoriy tahlil usullarining integratsiyasidan foydalanildi. Tadqiqotning nazariy asosini gender lingvistikasi hamda kognitiv semantika yondashuvlari tashkil etadi, chunki ushbu yo'nalishlar til birliklarining ijtimoiy-madaniy va kognitiv mazmunini tizimli tahlil qilish imkonini beradi.

Tadqiqot materiali sifatida o'zbek tilida faol qo'llaniladigan kasb nomlari tanlab olindi. Empirik ma'lumotlar o'zbek tilining izohli va soha lug'atlari, umumta'lim va oliy ta'lim darsliklari, shuningdek, zamonaviy ommaviy axborot vositalarida e'lon qilingan matnlardan yig'ildi. Ushbu manbalar asosida kasb nomlaridan iborat qo'lda shakllantirilgan tematik korpus tuzildi. Korpus birliklarini tanlashda ularning nutqiy faolligi, ijtimoiy ahamiyati hamda turli kontekstlarda qo'llanish imkoniyati asosiy mezon sifatida belgilandi.¹⁷

Tadqiqot jarayonida quyidagi asosiy metodlardan foydalanildi:

Leksik-semantik tahlil.

Kasb nomlarining semantik tuzilishi tahlil qilinib, ularning asosiy va qo'shimcha ma'no komponentlari aniqlandi. Ushbu bosqichda kasb nomlarining erkaklik yoki ayollik bilan bog'liq semantik assotsiatsiyalari, shuningdek, ularning ijtimoiy baholanish xususiyatlari o'rganildi.

Kontekstual tahlil.

¹⁶ Эргашева Г.И. Структура общества и структура языка в гендерном аспекте // International scientific review. 2016. №3 (13). URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/struktura-obschestva-i-struktura-yazyka-v-gendemom-aspekte> (дата обращения: 19.01.2026).

¹⁷ Bem, S. L. *The lenses of gender: Transforming the debate on sexual inequality*. Yale University Press. 2008.

Kasb nomlarining real nutqdagi qo'llanishi asosida ularning qaysi gender vakillari bilan ko'proq birikishi aniqlanib, shaklan gender-neytral bo'lgan birliklarning yashirin stereotiplarni qanday faollashtirishi tahlil qilindi.

Morfologik-semantik tahlil.

Kasb nomlarining so'z yasash xususiyatlari, xususan, derivatsion affikslarning semantik yuklamasi va gender talqiniga ta'siri o'rganildi. Bu jarayonda *-chi*, *-kor*, *-bon*, *-ona* kabi qo'shimchalarning kasb nomlarida genderga oid ma'no shakllantirishdagi roli aniqlashtirildi.

Tasniflash va qiyosiy tahlil.

"Kasb nomlari ularning semantik xususiyatlari va gender assotsiatsiyalariga ko'ra bir necha tematik guruhlariga ajratildi (rahbarlik, texnika, parvarish, xizmat ko'rsatish, ta'lim va boshqalar). Ushbu guruhlar o'rtasida genderga xos tendensiyalar qiyosiy tahlil asosida baholandi".¹⁸

Tahlil natijalarining ishonchliligini ta'minlash maqsadida kasb nomlari bir nechta mustaqil manbalar asosida tekshirildi va turli nutqiy kontekstlarda solishtirildi. Olingan xulosalar xalqaro miqyosda olib borilgan tadqiqotlar natijalari bilan qiyoslab ko'rib chiqildi, bu esa tadqiqotning ilmiy asoslanganligini ta'minlashga xizmat qildi.

Tadqiqot natijalari o'zbek tilidagi kasb nomlari tizimida gender stereotiplari barqaror va tizimli tarzda namoyon bo'lishini ko'rsatdi. "Leksik-semantik va kontekstual tahlil asosida aniqlanishicha, kasb nomlarining aksariyati shaklan gender-neytral bo'lsa-da, ularning semantik assotsiatsiyalari va real nutqdagi qo'llanishi genderga xos tasavvurlarni faollashtiradi".¹⁹

1. Kasb nomlarining genderga ko'ra semantik tasnifi

Tahlil jarayonida kasb nomlari semantik va ijtimoiy funksiyasiga ko'ra bir nechta guruhlariga ajratildi: rahbarlik va boshqaruv, texnik va jismoniy mehnat, ilmiy-intellektual faoliyat, parvarish va xizmat ko'rsatish, ta'lim sohasi. Ushbu tasnif gender stereotiplarining qaysi sohalarda kuchliroq namoyon bo'lishini aniqlash imkonini berdi.

Rahbarlik va boshqaruv bilan bog'liq kasb nomlari, jumladan *rahbar*, *direktor*, *boshliq*, *menejer* kabi birliklar aksariyat hollarda erkak shaxslar bilan bog'liq holda qo'llanildi. Ushbu kasb nomlari yuqori ijtimoiy mavqe, mas'uliyat va hokimiyat tushunchalari bilan assotsiatsiyalanib, erkaklik konsepti bilan semantik jihatdan uyg'unlashadi. Bu holat til orqali jamiyatda mavjud gender ierarxiyasining mustahkamlanishiga xizmat qiladi.

¹⁸ Ergasheva G.I. Gender Stereotypes in the Uzbek Phraseology, 2019. pp. 40-42.

¹⁹ Эргашева Г.И. Структура общества и структура языка в гендерном аспекте // International scientific review. 2016. №3 (13). URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/struktura-obschestva-i-struktura-yazyka-v-gendernom-aspekte> (дата обращения: 19.01.2026).

2. Parvarish va xizmat sohasi kasblarining gender talqini

Parvarish va xizmat ko‘rsatish sohasiga oid kasb nomlari, xususan *hamshira, enaga, tarbiyachi, tikuvchi* kabi birliklar ayollarga xos kasblar sifatida talqin qilinadi. Ushbu kasb nomlari mehribonlik, g‘amxo‘rlik va yordamchi rol semantikasi bilan bog‘langan bo‘lib, ularning kontekstual qo‘llanishida ayol subyektlari ustunlik qiladi. Natijada, ushbu kasblarning ijtimoiy bahosi ko‘pincha erkaklarga xos deb qaraladigan kasblarga nisbatan pastroq darajada tasavvur qilinadi.

Mazkur holat gender stereotiplarining baholovchi semantika orqali til tizimida mustahkamlanishini ko‘rsatadi. Kasb nomlarining ijtimoiy prestiji va gender assotsiatsiyasi o‘rtasida bevosita bog‘liqlik mavjudligi aniqlanadi.

3. Gender-neytral kasb nomlari va yashirin stereotiplar

“Tadqiqot davomida *o‘qituvchi, shifokor, olim, jurnalist* kabi shaklan gender-neytral kasb nomlarining real nutqda ko‘pincha erkak obrazlari bilan bog‘lanishi kuzatildi. Ushbu birliklar grammatik jihatdan genderni ko‘rsatmasa-da, kontekstual tahlil ularning erkaklarga xos faoliyat sifatida tasavvur qilinishini ko‘rsatdi”.²⁰

Bu holat gender stereotiplarining ochiq leksik belgilar orqali emas, balki yashirin semantik mexanizmlar va semantik prosodiya orqali ifodalanishini tasdiqlaydi. Natijada, til foydalanuvchilari ushbu stereotiplarni ongli ravishda sezmagan holda qayta ishlab, nutqda takrorlaydi.

4. Morfologik vositalar va gender talqini

Morfologik-semantik tahlil kasb nomlarining so‘z yasallishida ishtirok etuvchi affikslarning gender talqiniga sezilarli ta‘sir ko‘rsatishini aniqladi. *-chi, -kor, -bon* qo‘shimchalari bilan yasalgan kasb nomlari ko‘pincha erkaklarga xos faoliyat bilan bog‘lansa, ayrim leksik birliklar tarixiy va madaniy omillar ta‘sirida ayollarga nisbatan qo‘llanilishi bilan chegaralangan.

Bu holat kasb nomlarining gender talqini faqat semantik mazmun bilan emas, balki ularning morfologik shakli va nutqiy an‘analari bilan ham belgilanishini ko‘rsatadi.

5. Muhokama

Olingan natijalar xalqaro tadqiqotlar bilan uyg‘un holda, kasb nomlarining gender stereotiplarini aks ettiruvchi muhim til birliklari ekanini tasdiqlaydi. “O‘zbek tili materiallari asosida olib borilgan ushbu tahlil gender stereotiplarining til tizimida nafaqat ochiq, balki yashirin shakllarda ham mustahkamlanganini ko‘rsatdi. Bu esa gender tengligi

²⁰ G Ergasheva - Научная дискуссия: вопросы филологии, COMPARATIVE ANALYSIS OF THE CONCEPT "WOMAN" IN ENGLISH AND UZBEK PROVERBS, 2016.

masalalarini faqat ijtimoiy darajada emas, balki til siyosati va ta'lim jarayonida ham hisobga olish zarurligini anglatadi".²¹

Mazkur tadqiqot o'zbek tilidagi kasb nomlarida gender stereotiplarining leksik-semantik mexanizmlarini aniqlashga qaratildi. O'tkazilgan tahlil natijalari kasb nomlari shaklan gender-neytral bo'lishiga qaramay, ularning semantik tuzilishi va kontekstual qo'llanishida barqaror gender assotsiatsiyalari mavjudligini ko'rsatdi. Ushbu holat tilning jamiyatda shakllangan gender rollarini aks ettirish bilan bir qatorda, ularni mustahkamlovchi vosita sifatida ham faoliyat yuritishini tasdiqlaydi.

Tadqiqot davomida rahbarlik, texnik va yuqori ijtimoiy mavqega ega kasblar asosan erkaklik konsepti bilan bog'lanishi, parvarish, xizmat ko'rsatish va ta'lim bilan aloqador kasb nomlari esa ayollarga xos faoliyat sifatida talqin qilinishi aniqlandi. Shuningdek, shaklan gender-neytral bo'lgan kasb nomlarining real nutqda ko'pincha erkak obrazlari bilan birga qo'llanishi gender stereotiplarining yashirin semantik mexanizmlar orqali uzatilishini ko'rsatdi.

"Morfologik-semantik tahlil natijalari kasb nomlarining so'z yasash xususiyatlari ham ularning gender talqiniga ta'sir ko'rsatishini aniqladi".²² Ayrim derivatsion affikslarning tarixiy va madaniy omillar ta'sirida genderga xos semantik yuklama kasb etgani ma'lum bo'ldi. Bu esa kasb nomlarining gender stereotiplari faqat leksik ma'no bilan cheklanmasdan, til tizimining boshqa qatlamlari bilan ham bog'liqligini ko'rsatadi.

Mazkur tadqiqot o'zbek tilshunosligida kasb nomlarining gender stereotiplari nuqtayi nazaridan birinchi tizimli leksik-semantik tahlilini taklif etadi. Olingan natijalar gender lingvistikasi va kognitiv semantika sohalarida olib borilayotgan tadqiqotlarni boyitish bilan birga, ta'lim jarayoni, til siyosati va gender-inklyuziv til amaliyotlari uchun ham muhim ilmiy asos bo'lib xizmat qilishi mumkin. Kelgusida ushbu yo'nalishda korpus asosidagi kengroq miqyosdagi tadqiqotlar olib borish gender stereotiplarining til orqali qanday o'zgarishini yanada chuqurroq yoritish imkonini beradi.

References:

1. Bem, S. L. (2008). *The lenses of gender: Transforming the debate on sexual inequality*. Yale University Press.

²¹ Hunston, S., & Sinclair, J. (2000). *Evaluative Meaning in Language: Studies in Corpus Linguistics*. Oxford: Oxford University Press.

²² Gender Concepts in the Phraseological World Picture of the English and Uzbek Languages. G. Ergasheva. Turkish Journal of Computer and Mathematics Education (TURCOMAT). 2021.

2. Cameron, D. (2000). Gender, language, and discourse: A review essay. *Language in Society*, 27(3), 345–373.
3. Charteris-Black, J. (2004). *Corpus approaches to critical metaphor analysis*. Palgrave Macmillan.
4. Deignan, A. (2005). *Metaphor and Corpus Linguistics*. John Benjamins Publishing.
5. Ergasheva, G. (2016). Научная дискуссия: вопросы филологии, *Comparative Analysis of the Concept "Woman" in English and Uzbek Proverbs*.
6. Ergasheva, G. I. (2016). Структура общества и структура языка в гендерном аспекте. *International Scientific Review*, 3(13). Retrieved January 19, 2026, from <https://cyberleninka.ru/article/n/struktura-obschestva-i-struktura-yazyka-v-gendernom-aspekte>
7. Ergasheva, G. I. (2018). Гендерные термины сквозь призму когнитивной семантики: фреймовый анализ. *Иностранная филология: язык, литература, образование*, 3(1(66)), 39–42.
8. Ergasheva, G. I. (2019). Lexical Expression of Gender in the English Language (pp. 94–96).
9. Ergasheva, G. I. (2019). The Development of Gender Term System: Performative Function.
10. Ergasheva, G. I. (2019). Gender Stereotypes in the Uzbek Phraseology (pp. 40–42).
11. Ergasheva, G. I. (2021, June 25). Conceptual Gender Analysis of Gender Marked Phraseological Units and Proverbs in the Uzbek Language.
12. Ergasheva, G. (2021). Gender Concepts in the Phraseological World Picture of the English and Uzbek Languages. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education (TURCOMAT)*.
13. Ergasheva, G. (2025). The Intersection of Language, Identity, And Gender: Women’s Role in Shaping Linguistic Norms. *Zamonaviy Pedagogika Va Psixologiyada Shaxs Rivojlanishining Dolzarb Muammolari: Axborot, Raqamli Texnologiyalar Va Tarbiya Mexanizmlari*, 1(7), 177–184. <https://doi.org/10.5281/zenodo.17540213>
14. Kövecses, Z. (2010). *Metaphor: A practical introduction*. Oxford University Press.
15. Lakoff, G. (2012). *Women, Fire, and Dangerous Things: What Categories Reveal About the Mind*. Chicago: University of Chicago Press.
16. Lakoff, G., & Johnson, M. (1980). *Metaphors we live by*. University of Chicago Press.